

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO NR. IX-743 282
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai:

Lietuvoje nuo esminių darbo kodekso pakeitimų įgyvendintų 2016-2017 metais stebimas didesnis postūmis profesinėms sąjungoms naudotis savo teisėmis, tame tarpe ir streikuoti. Ši teisė yra įtvirtinta Konstitucijos 51 straipsnyje, tačiau istoriškai buvo apribota įstatymų bei odiozinės teismų praktikos. Nuo 2016 metų atskiroms profesinėms sąjungoms bandant pasinaudoti šia konstitucine teise stebėti bandymai piktnaudžiaujant teisiniu procesu vilkinti streiko pradžią, skundžiant pradinį streiko teisėtumą patvirtinantį sprendimą. Vilniaus viešojo transporto profesinės sąjungos organizuojamo streiko atžvilgiu šis teisinis procesas tęsėsi beveik pusantrų metų, o „Achemos“ profesinės sąjungos organizuoto streiko atžvilgiu beveik metus.

Pastebėtina, kad streiko organizavimas Lietuvoje yra griežtai teisėtai apibrėžtas ir teisine, organizacine ir ekonomine prasme sudėtingas ir brangus teisinis procesas, kurio pagrindinę našta neša profesinės sąjungos. Dėl šio proceso sudėtingumo nuo 2016 metų nepasitaikė nei vieno atvejo, kai pirmosios instancijos teismui pripažinus streiką esantį teisėtą antrosios instancijos teismas būtų pakeitęs pirminį sprendimą.

Konstatuotina, kad darbdaviai esantys darbo ginče dėl kolektyvinės sutarties (tai pagal Darbo Kodeksą išlieka vieninteliu pagrindu pradėti streiką), kurių profesinės sąjungos pradeda procesą inicijuoti streiką piktnaudžiauja teisine sistema ir teise, taip vilkindami streikų pradžią. Pasirinkti streikuoti ir numatyti streiko pradžios laiką turi būti profesinių sąjungų teisė ir prerogatyva.

Todėl inicijuojame Civilinio proceso kodekso pakeitimo projektą, kurio tikslas yra įtraukti sprendimus dėl streikų teisėtumo į Civilinio proceso kodekso 282 straipsnio apibrėžiamą skubiai vykdomų teismo sprendimų ar nutarčių sąrašą.

Priėmus įstatymo projektą apskundus teismo sprendimą streikas galėtų vykti, o apskundimas nestabdytų streiko.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narys Gintautas Paluckas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu sprendimas dėl streiko teisėtumo yra vykdomas įprasta civilinio kodekso tvarka, su išimtimi, kad pirminis teismo sprendimas turi būti priimtas per penkias darbo dienas (Darbo kodekso 251 straipsnis). Darbo kodeksas niekaip nereguliuoja šio sprendimo skundimo ir vėlesnio svarstymo teisme trukmės.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įtraukus sprendimą dėl streiko teisėtumo į Civilinio proceso kodekso 282 straipsnio apibrėžiamą skubiai vykdomų teismo sprendimų ar nutarčių sąrašą streiką profesinė sąjunga galėtų pradėti nesulaukusi apeliacijos rezultato. Teisminė praktika rodo, kad pirminiai sprendimai dėl streiko teisėtumo iki šiol yra patvirtinami. Dėl šios priežasties gali sumažėti teisminių ginčų dėl streiko teisėtumo, skundžiant pirminę teismo nutartį, nes jie taptų beprasmiški, nes nebestabdys streiko pradžios.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Nebuvo atlikta poveikio vertinimo.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Kriminogeninei situacijai ar korupcijai įtakos įstatymo pataisa neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Verslo sąlygoms ir plėtrai įstatymo įgyvendinimas įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštaruja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštaruja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Papildomų teisės aktų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Taip.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Taip.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų lėšų įstatymo projekto įgyvendinimas nepareikalaus.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Streikas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai